

Skog Alnarp

Många tips för att skapa viltfoder

Med mer naturligt foder i landskapet minskar betesskadorna och djuren blir friskare.

Resultatet av projektet "Vild & bortskämd" är praktiska tips hur markägare med enkla medel kan öka fodertillgången till klövvilt.

Om älgen själv får välja matsedel blir det en blandad diet. Örter, blåbärsris och en mängd olika växtarter.

Dessutom ingår förstås kvistar och skott från träd i dieten. I första hand är rönn, asp, sälg och ek en favoritkombination som kallas RASE.

Poängen är variationen. Även om älgen verkligen gillar rönn är det inte aktuellt att enbart beta rönn.

I brist på variation blir kosten mer ensidig. När det inte finns RASE och risbuskar betas tall hårdare och ibland även gran. Gran i små doser är en naturlig föda för klövviltet, men intag av stora mängder kan tyda på födobrist.

– Kan vi skapa mer foder, jämt fördelat i landskapet, minskar betestrycket på tallföryngringarna. Det löser inte alla problem, men är en bra bit på vägen, säger forskare Annika Felton.

Annika Felton

UNDER två år har hon arbetat med EU-projektet "Vild och bortskämd". En arbetsgrupp, med representanter från alla läger, har tagit fram fakta och kunskap om hur man skapar viltfoder och minskar betesskadorna från älg och annat klövvilt.

– Debatten om viltskador blir ofta polariserad, men vi har koncentrerat oss på det som är positivt. Fodertillgången är en gemensam nämnare där markägare, jägare, miljöorganisationer och andra parter är överens.

– Frågan om jakt och viltstammens storlek är naturligtvis också viktig, men det är inget vi diskuterat i det här forumet.

ENIGHETEN har varit en hörnpelare i arbetet.

En annan hörnpelare är att inspirera och tipsa om olika åtgärder.

– Det räcker ofta inte att någon enstaka markägare gör insatser. Hela poängen är ju att sprida ut fodertillgången i landskapet så att det inte koncentreras till ungskogar.

– Därför har vi lagt mycket kraft för att få ut kunskapen till alla de som arbetar praktiskt med frågorna.

– Vi har gjort filmer, arbetat med facebook, utformat en hel serie informationsblad,

I väggkanten kan ett foderrikt bryn skapas. Det är en bra livsmiljö för ljuskrävande träd som rönn, asp, sälg, ek, tall och björk. Det är också en bra miljö för gräs och örter. Foto: Magnus Strandberg

gjort en podcast och ett paket med exkursionsmaterial.

Allt finns nu tillgängligt för intresserade markägare, jägare, viltdelegationer och alla andra som är engagerade i frågorna.

– Under resans gång har vi bjudit in till föreläsningar, workshops och en exkursion. De har visat på stort intresse för frågorna. Förhoppningsvis leder det till praktiska resultat.

GENOM att erbjuda foder bortom ungskogans barrplantor minskar betesskadorna. Dessutom blir djurens hälsa bättre av en varierad diet.

Forskningsresultat från 26 älgskötselområden visar att älgkalvar som ätit ett 30-tal olika arter väger betydligt mer än de som fått i sig ett 20-tal olika arter.

EN TREDJE poäng är att blommande växter och träd gynnar pollinerande insekter och bidrar till mångfalden.

– Åtgärderna behöver inte

vara stora och kostsamma.

Det kan handla om att beskördaren lägga löv- och talltoppar överst i grothögen eller nyttja kraftledningsgator till betesproduktion. Att tänka lite extra vid röjningen, spara lövträd och låta ytterligare några rönnar och sälgar bli stora träd. Att hålla växtligheten längs skogsbilvägen i betesvänlig knähöjd.

–Mest handlar det om extra omtanke och kunskap, säger Annika Felton.

TIPSEN om hur man skapar viltfoder finns på länsstyrelsens hemsida (klicka på länken nederst i nyhetsbrevet)

Projektet har finansierats av EU genom landsbygdsprogrammet.

Deltagande organisationer är Länsstyrelsen Skåne, Skogsstyrelsen, Jägareförbundet, Naturskyddsföreningen Skåne, Sveriges Lantbruksuniversitet, Jordägareförbundet, LRF, Högskolan Halmstad och privata markägare.